

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/575/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113207127
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3113207127.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Martinákovovej v právnej veci navrhovateľa: A. Q., s.r.o., so sídlom v X., Ul. F. Q. č. 8, D. XX XXX XXX, zastúpeného JUDr. F. O., advokátkou so sídlom v X., B. 4, proti odporkyni H. A., bytom v K., Ul. L. Z. č. XXXX/XX, o zaplatenie 428,40 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 15.januára 2014, č. k. 13C/171/2013-37 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti a vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z d u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 223,36 eur spolu s 8,75% úrokom z omeškania ročne zo sumy 223,36 eur od 23.08.2012 do zaplatenia, a to v splátkach vo výške 100 eur mesačne od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku až do úplného zaplatenia, a to vždy k 20.dňu v mesiaci pod stratou výhody splátok v prípade oneskorenia sa so zaplatením čo i len jednej splátky. Súd návrh vo zvyšnej časti zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že navrhovateľ uzavrel s odporcom dňa 24.10.2011 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 81175, na základe ktorej poskytol odporcovi bezúčelový úver v sume 600 eur, ktorý sa odporca zaviazal zaplatiť zvýšený o fixný úrok z istiny úveru 2,2% mesačne (26,4% ročný úrok), t.j. o 316,80 eur, formou 24 pravidelných mesačných splátok v sume 38,20 eur. Splatnosť prvej splátky bola dňa 30.11.2011 a splatnosť poslednej splátky bola dňa 31.10.2013, poplatok za poskytnutie úveru bol 15 eur, ročná percentuálna miera nákladov (ďalej len RPMN) bola vo výške 57,71 %, priemerná RPMN bola vo výške 45,11%, celkové náklady spotrebiteľa boli vo výške 331,80 eur, ročná fixná úroková sadzba bola vo výške 53,41 %. Súčasťou zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky úveru, v ktorých bola v čl. IV bod 2 dohodnutá povinnosť dlžníka v prípade omeškania s úhradou mesačných splátok zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške do 0,3 % denne zo sumy každej dlžnej splátky, resp. jej časti, počítanú dňom nasledujúcim po dni splatnosti splátky alebo po dni, v ktorom sa úver stane predčasne splatným, pričom minimálna výška zmluvnej pokuty bola dojednaná v sume 20 eur a jej splatnosť bola dojednaná na deň splatnosti najbližšej budúcej splátky. Zároveň bola predmetným ustanovením všeobecných obchodných podmienok úveru dojednaná povinnosť dlžníka nahradiť veriteľovi paušálnu sumu výdavkov v sume 10 eur za každú zaslanú upomienku veriteľa v súvislosti so splácaním úveru, za ktorú sa považuje aj oznámenie o odňatí výhody splátok úveru. Odporca svoje zmluvné povinnosti neplnil, keď zaplatil iba 538,40 eur. Nakoľko bol s úhradou splátok v omeškaní viac ako tri mesiace od ich splatnosti, preto navrhovateľ listom zo dňa 03.08.2012 zosplatnil celú dlžnú sumu k 22.08.2012. Zostatok dlžnej sumy odporca navrhovateľovi doteraz neuhradil. Po právnej stránke posúdil súd zmluvný vzťah z predmetnej zmluvy o úvere v súlade s právnou úpravou platnou v deň uzavretia zmluvy, t.j. dňa 24.10.2011. Predmetná zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských

úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi navrhovateľom- veriteľom a odporcom- dlžníkom, spotrebiteľom. Predmetná zmluva bola uzavretá v písomnej forme a obsahuje všetky náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedené v § 9 cit. zák.. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere je však zároveň i spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o štandardnú formulárovú zmluvu, uzavretú medzi navrhovateľom - veriteľom ako dodávateľom a odporcom- dlžníkom ako spotrebiteľom. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené na predtlačení formulároch a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Predmetom spotrebiteľských zmlúv je najmä dodanie tovaru, vykonanie služby prípadne ich kombinácia. Úver poskytnutý navrhovateľom odporcovi túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré odporca nemohol ovplyvniť, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere navrhovateľ poskytol odporcovi úver v rámci svojej obchodnej činnosti a odporca túto finančnú službu prijal ako spotrebiteľ- zmluvu podpísal ako fyzická osoba a zo samotnej zmluvy nevyplýva, že by zmluvu podpísal v rámci svojej podnikateľskej alebo inej obchodnej činnosti. Z vykonaného dokazovanie je nesporné, že navrhovateľ na základe predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytol odporcovi peňažné prostriedky v sume 600 eur za dohodnutú fixnú výšku úroku z istiny úveru 2,2% mesačne po dobu 24 mesiacov splácania úveru (26,40% ročne). V zmysle § 53 ods. 6 Obč. zák., ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Súd potom považoval účastníkmi dohodnutú úrokovú sadzbu za neprimerane vysokú v porovnaní s priemernou úrokovou mierou vykazovanou domácimi úverovými inštitúciami, ktorá bola ku koncu referenčného obdobia 10/11 pre spotrebiteľské úvery uzavreté na dobu od 1 do 5 rokov vo výške 10,9 % ročne. Pri posudzovaní výšky odplaty za poskytnutý úver súd v súlade s § 53 ods. 6 veta druhá Občianskeho zákonníka zväzil finančnú situáciu spotrebiteľa, ktorý v čase poskytnutia úveru v zmysle žiadosti o poskytnutie úveru bol zamestnaný na dobu neurčitú so mzdou vo výške 520 eur. Žil v spoločnej domácnosti so svojou dcérou, pričom ich výdavky na domácnosť predstavovali 140 eur mesačne a splátky úveru 80 eur mesačne. Ďalej súd posudzoval spôsob a mieru zabezpečenia záväzku odporcu, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti a konštatoval, že úver poskytnutý navrhovateľom vo výške 600 eur, bol zabezpečený dojednanou zmluvnou pokutou a lehotá jeho splatnosti bola 24 mesiacov. Na základe uvedených skutočností súd považoval dohodnutú ročnú úrokovú sadzbu vo výške presahujúcej 10,9 % ročne (t.j. úrok poskytovaný domácimi úverovými inštitúciami v čase uzavretia zmluvy o úvere) za úrokovú sadzbu dohodnutú v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, a teda neplatnú s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Súd tak priznal navrhovateľovi úrok z úveru len vo výške 10,9 % ročne, ktorú výšku odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru mal za primeranú vzhľadom na pomerne stabilné osobné a majetkové pomery odporcu v čase uzavretia zmluvy, nízku sumu úveru a strednú dobu splácania úveru. Predmetný úrok za obdobie 24 mesiacov, v ktorom mal odporca poskytnutý úver splácať, je 131,76 eur (10,9% z 600, eur x 2 roky), a teda odporca mal navrhovateľovi zaplatiť z uzavretej zmluvy okrem poplatku za uzavretie zmluvy vo výške 15 eur aj istinu úveru vo výške 600 eur a fixný úrok z úveru 131,76 eur, spolu sumu 761,76 eur. Do dňa splatnosti celej pohľadávky odporca navrhovateľovi uhradil len sumu 538,40 eur, po zosplatnení úveru mu neuhradil žiadnu dlžnú čiastku. Nakoľko odporca navrhovateľovi doposiaľ neuhradil časť istiny, poplatku za poskytnutie úveru a úroku z poskytnutého úveru, súd ho zaviazal na ich zaplatenie v sume 223,36 eur (761,76 eur - 538,40 eur) a vo zvyšnej časti istiny, úroku a z nich príslušného úroku z omeškania súd návrh zamietol. Keďže odporca dobrovoľne neplnil navrhovateľovi, dostal sa s plnením celej dlžnej sumy do omeškania. Navrhovateľ si uplatnil zo žalovanej istiny 428,40 eur 8,75% ročný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po zosplatnení celého úveru 23.08.2012 do zaplatenia. Základná úroková sadzba ECB platná od 11.07.2012 do 07.05.2013 bola 0,75 %. Navrhovateľovi teda súd súladne s jeho návrhom priznal úrok z omeškania 8,75 % ročne zo sumy 223,36 eur od dňa 23.08.2012 až do zaplatenia. Podľa § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho vzhľadom k tomu, že odporca uviedol, že nie je v jeho majetkových pomeroch dlh voči navrhovateľovi splatiť naraz, súd rozhodol o plnení v splátkach tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. V prípade omeškania sa odporcu s plnením čo i len jednej splátky, tento stráca výhodu postupného plnenia v splátkach, čo bude mať za následok splatnosť celého dlhu naraz. Navrhovateľ si svojim návrhom voči odporcovi uplatnil i zmluvnú pokutu v sume 0,05% denne, t.j. 18,25 % ročne z dlžnej sumy 378,40 eur od 23.08.2012 do zaplatenia a paušálnu sumu výdavkov 10 eur za 1 upomienku v rozsahu 50 eur (za 5 upomienok). Ustanovenie § 53 a ods. 1 Občianskeho zákonníka (účinného od 01.03.2010) zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Toto ustanovenie je dôsledkom transpozície smernice Rady 93/13/EHS o

nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a táto v čl.7 ods.1 ukladá členským štátom EÚ zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok. Súd mal preukázané, že tieto zmluvné podmienky (zhodného obsahu Dodatku zmluvy o pripojení spol. T-Mobile), na základe ktorých si uplatňuje navrhovateľ svoj nárok už boli vyhlásené za neprijateľné rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 27C/20/2012-66 zo dňa 19.03.2013. Takáto zmluvná podmienka je teda neplatná. Jej ďalším používaním a uplatňovaním dodávateľ vytvára protiprávny stav, ktorý je zákonom zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky, je v rozpore so zákonom. Ak by súd v danom prípade priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie práva Európskej únie na ochranu práv spotrebiteľov. Zákaz používania zmluvnej pokuty, vychádzajúci z právoplatného rozsudku súdu sa týka celého textu predmetnej zmluvnej pokuty a zmluvnej podmienky ako celku a preto nemožno vysloviť ani čiastočnú neplatnosť uvedenej zmluvnej pokuty. Plnenie z takejto podmienky navyše zakladá bezdôvodné obohatenie. Zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednanie nemožno moderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. To sa týka aj paušálnych výdavkov za upomienky. Súd ako orgán členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval. Na základe týchto skutočností súd návrh navrhovateľa na zaplatenie sumy vo výške 205,04 eur s príslušenstvom zamietol. Súd sa plne stotožnil so závermi súdu v citovanom právoplatnom rozsudku, pretože dojednanie zmluvnej pokuty v sadzbe "...do 0,3% denne..", vyplýva jednostranné oprávnenie veriteľa určiť výšku tejto zmluvnej pokuty v rámci určenej sadzby, a to bez ohľadu na vôľu a správanie spotrebiteľa, čo spôsobuje výraznú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Čo sa týka výdavkov za upomienky súd sa taktiež stotožňuje s názorom, že ide o náklady, spojené s výkonom podnikateľskej činnosti, ktoré musí navrhovateľ znášať v rámci výkonu svojho predmetu podnikateľskej činnosti, ktorým je poskytovanie pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom. Právne vec posudzoval aj podľa zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Podľa § 142 ods. 2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dôvodne žalovateľná bola suma 223,36 eur. Návrh na začatie konania však požadoval aj sumu 205,04 eur ohľadom ktorej bol návrh zamietnutý, čím pomer úspechu a neúspechu navrhovateľa v tomto konaní bol približne rovnaký a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku, a to jeho zamietajúcej výrokovej časti a výroku o náhrade trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Dôvodil tým, že súd prvého stupňa o veci nesprávne vecne rozhodol, postupujúc v rozpore s hmotnoprávnymi predpismi vzťahujúcimi sa na spotrebiteľské úverové zmluvy, teda na základe nesprávneho právneho posúdenia. Mal za to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 81175 zo dňa 24.10.2011 je zmluvou, na režim ktorej sa prednostne vzťahuje zákon č. 129/2010 Z. z. ako lex specialis a podporne tiež práva úprava podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zmysle uvedeného všetky podmienky poskytnutia úveru boli s odporcom prejednané vopred, individuálne, odporca mal, ale nevyužil výslovne ponúkanú možnosť tieto ovplyvniť ešte pred podpisom zmluvy, dôkaz o týchto tvrdeniach navrhovateľa rozhodne uniesol, a preto všetky podmienky zmluvy sú platnými a individuálne dojednanými podmienkami spotrebiteľskej zmluvy. Poukázal najmä na doslovné znenie § 53 ods. 1 druhá veta, tiež § 53 ods. 2 a § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka a na ich nesprávne aplikovanie súdom prvého stupňa. Žiadal, aby sa odvolací súd dôkladne oboznámil s listinnými dôkazmi a tieto zodpovedne porovnal so znením vyššie uvedených noriem Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil alebo rozsudok zmenil tak, že priznáva navrhovateľovi nárok na zaplatenie istiny 352 eur, ktorá suma je tvorená v časti 302 eur dosiaľ neuhradenou časťou istiny úveru a dosiaľ neuhradenou časťou zmluvného úroku z neho, a v časti 50 eur je tvorená paušálnou sumou náhrady za celkom 5 zaslaných upomienok, tiež nárok za zákonnú sankciu - úrok z omeškania 8,75 eur ročne zo sumy 302 eur od 23.08.2012 do zaplatenia a zo sumy 76,40 eur od 23.08.2012 do 16.06.2013, tiež nárok na zmluvnú pokutu v sadzbe 0,05% denne zo sumy 302 eur od 23.08.2012 do zaplatenia a zo sumy 76,40 eur od 23.08.2012 do 16.06.2013, ako aj trovy konania a trovy právneho zastúpenia.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v napadnutom rozsahu - výrokovej zamietajúcej časti a výroku o náhrade trov konania /§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p./ a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výroku, ktorým vo zvyšujúcej časti návrh zamietol a vo výroku o náhrade trov konania za vecne správny. V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožňuje aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam navrhovateľa uvádza nasledovné :

Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 81175 uzavretú medzi účastníkmi konania správne súd prvého stupňa posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Súd prvého stupňa správne v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka potom skúmal, či daná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje neprijateľné podmienky alebo neodporuje dobrým mravom a nespôsobuje tak nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov. V danom prípade, ako vyplýva zo zmluvy o úvere navrhovateľ ako dodávateľ zmluvné podmienky úveru s odporkyňou nevyjednával, nemajú teda charakter individuálnych zmluvných podmienok /zmluva je uzavretá na predtlačenom formulári/. Preto aj námietka navrhovateľa, že odporkyňa ako spotrebiteľ mala a nevyužila výslovnú možnosť tieto podmienky ešte pred podpisom zmluvy ovplyvniť, nič nemení na tom, že zmluva bola už vopred pripravená a k žiadnemu k vyjednávaniu zmluvných podmienok nedošlo. Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním súdu prvého stupňa, v rámci ktorého sa zaoberal úrokovou sadzbou z úveru, ktorá je neprimerane vysoká a odporuje dobrým mravom, nakoľko predstavuje ročný úrok 26,40% pri výške úveru 600 eur, ide o sadzbu neprimerane vysokú, prevyšujúcu priemernú mieru úrokov obdobných spotrebiteľských úverov poskytnutých v danom čase vo výške 10,9% ročne. Rovnako, pokiaľ sa jedná o zmluvnú pokutu dohodnutú v čl. IV. bod 2. Všeobecných obchodných podmienok spotrebiteľského úveru, ktorú sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, v prípade omeškania dlžníka s úhradou dohodnutej mesačnej splátky alebo jej časti v sadzbe 0,3 % denne zo sumy každej dlžnej mesačnej splátky alebo jej časti, nemožno považovať za prijateľnú podmienku, pretože je neprimeranou sankciou. Zmluvná pokuta tak, ako bola medzi účastníkmi dohodnutá v čase uzatvorenia zmluvy, t. j. 0,3 % denne je v rozpore s účelom tohto zmluvného inštitútu. Je neprimerane vysoká a možno konštatovať jej rozpornosť s dobrými mravmi a tým jej neplatnosť. Odvolací súd považuje za nerozhodné, akú časť tejto zmluvnej pokuty si navrhovateľ v návrhu uplatnil. Pokiaľ ide o upomienky, za ktoré si navrhovateľ zmluvne dohodol plnenie 10 eur za každú zaslanú upomienku, v danom prípade nejde o službu poskytovanú spotrebiteľovi, za ktorú by mal platiť veriteľovi odplatu, a takéto dojednanie poškodzuje odporkyňu ako o spotrebiteľa, preto je neplatné.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej v zamietajúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej odporkyni náhradu týchto trov nepriznal, nakoľko si žiadne trovy neuplatnila.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné